

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASACH V - VI

Rok szkolny 2018/2019

Obszary aktywności ucznia podlegające ocenie

Ocenie podlegają następujące formy aktywności ucznia:

Wiedza:

Konkretne wiadomości z kształcenia literackiego, kulturalnego, ortografii oraz nauki o języku.

Umiejętności:

- **Pisanie:**

- kartkówka lub test ze znajomości lektury
- prace pisemne po omówieniu lektury lub ważnych zagadnień, zadania domowe, próbne testy, dyktanda
- pisanie na temat, zgodnie z celem, wykorzystując różne formy wypowiedzi (np. opowiadanie, opis, sprawozdanie, notatka, streszczenie, itp.)
- formułowanie wypowiedzi ze świadomością celu
- budowanie tekstów poprawnych kompozycyjnie
- dbanie o czytelność i estetykę zapisu.

- **Czytanie:**

- głośne, wyraziste, z uwzględnieniem zasad kultury żywego słowa
- czytanie ze zrozumieniem różnych gatunkowo tekstów
- wyszukiwanie w tekście poszukiwanych informacji, udzielanie odpowiedzi na proste pytania związane z nim
- rozumienie znaczenia podstawowych symboli występujących w instrukcjach, opisach.

- **Rozumowanie:**

- interpretacja i analiza utworów literackich
- wyrażanie sądów, opinii i ich uzasadnianie
- przedstawianie przyczyn i skutków wydarzeń i zjawisk.

- **Wykorzystanie wiedzy w praktyce:**
 - posługiwanie się znanymi terminami do opisywania zjawisk i sytuacji spotykanych w środowisku
- **Korzystanie z informacji:**
 - wskazywanie źródła informacji, posługiwanie się nimi
- **Stosunek do przedmiotu:**
 - aktywność na zajęciach z języka polskiego
 - udział ucznia w różnego typu zajęciach, wymagających dużego zaangażowania polonistycznego (konkursy polonistyczne, konkursy recytatorskie, wiedzy polonistycznej, zajęcia koła polonistycznego)
 - dodatkowe prace, przygotowywane na lekcje języka polskiego
 - prowadzenie zeszytu przedmiotowego (systematyczność i poprawność zapisu, odrabianie zadań domowych, estetyka).

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

- posiadał wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania przedmiotu w danej klasie, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
- biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych z programu nauczania danej klasy, proponuje rozwiązania nietypowe, rozwiązuje także zadania wykraczające poza program nauczania tej klasy,
- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych, kwalifikując się do finałów na szczeblu wojewódzkim (regionalnym) albo krajowym lub posiada inne porównywalne osiągnięcia.

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie V

Klasa V	Bardzo dobry	Dobry	Dostateczny	Dopuszczający
Mówienie	Uczeń udziela dokładnych, logicznych odpowiedzi, mówi głośno, wyraźnie, zdecydowanie, buduje wypowiedzenia pojedyncze i złożone, oznajmujące, pytające i rozkazujące, mówi z odpowiednią intonacją, mimiką, dobiera odpowiednie słownictwo, bierze udział w rozmowie, uzasadnia swoje zdanie, właściwie interpretuje teksty	Chętnie się wypowiada, włącza się do rozmowy, mówi wyraźnie, zrozumiale, popełnia małe błędy	Wypowiada się na temat, niezbyt pewnie i głośno, zasób słownictwa wystarczający, występują powtórzenia, język potoczny	Wypowiedź mało staranna, uboga słownikowo i treściowo, często jednowyrazowa
Wygłaszanie tekstów z pamięci	Bez błędne wygłaszanie z pamięci wiersza lub fragmentu prozy, uwydatnianie sensu wygłaszanego tekstu, poprawne artykułowanie głosek, odpowiednie tempo i rytm, trafny akcent logiczny	Dobre opanowanie tekstu, możliwe drobne pomyłki, poprawna dykcja, prawidłowa interpretacja	Pomyłki w tekście i braki, na ogół poprawna artykulacja, intonacja i tempo	Poważniejsze braki w opanowaniu pamięciowym tekstu, niewyraźne wygłaszanie, bez akcentów logicznych
Sluchanie	Skupienie i właściwe odczytanie intencji mówiącego, sluchanie selektywne (odróżnianie treści istotnych od błałych), koncentracja na coraz dłuższej wypowiedzi, zrozumienie, określenie tematu wysłuchanej wypowiedzi, przestrzeganie zasad kulturalnej rozmowy, uczeń potrafi ocenić recytację kolegi	Uważne śledzenie toku rozmowy, czytanego tekstu, uczeń potrafi zapytać o elementy niezrozumiałe, ma świadomość trudnych fragmentów	Zainteresowanie fragmentaryczne, brak dłuższego skupienia	Trudności w skupieniu i logicznym myśleniu, uczeń nie zawsze rozumie polecenia
Estetyka pisma	Uczeń pisze czytelnie i starannie, dba kształt liter, ich łączenie, odległość między wyrazami, stosuje marginesy, akapity, właściwe rozmieszczenie tekstu, brak skreśleń	Pismo staranne, czytelne	Pismo czytelne, choć mniej staranne, nieliczne poprawki i skreślenia	Pismo niekształtne, mało czytelne, liczne skreślenia, brak akapitów

Czytanie	Uczeń czyta głośno, wyraźnie, płynnie, z uwzględnieniem znaków przestankowych, akcentów logicznych, właściwego tempa; bardzo dobrze zna lektury, ma szersze zainteresowania czytelnicze	Tempo czytania dobre, drobne potknięcia, uchybienia w dykcji; zna lektury	Wolne tempo, bez dłuższych przerw, właściwe przestankowanie; częściowa znajomość lektur	Dopuszczalne sylabizowanie, płynne czytanie tekstów zadanych; słaba znajomość lektur
Wypowiedzi pisemne	Uczeń potrafi zamykać myśl w obrębie zdania, wyznaczać jego granice, tworzyć poprawne związki wyrazowe, budować zdania pojedyncze oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe; redagować spójne wypowiedzi wielozdaniowe; redagować i poprawnie zapisać dialog, przekształcić go w mowę ciągłą; utworzyć plan ramowy tekstu lit.; redagować opowiadanie na podstawie planu wydarzeń; stosować wybrany czas narracji, zachować chronologię i logiczny tok wydarzeń; stosować słownictwo określające następstwo czasowe, tworzyć opis przedmiotu, postaci, krajobrazu, zredagować list, zaadresować kopertę, osiągać obrazowość i plastyczność wypowiedzi, stosować synonimy, tworzyć poprawne związki wyrazowe, osiągać spójność pracy; styl jasny, bogate słownictwo, dopuszczalny 1 błąd ortograficzny	Umiejętności w zasadzie jak na ocenę bdb; treść pracy nie w pełni zgodna z tematem, praca odtwórcza, mało oryginalna; drobne potknięcia językowe; do 2 podstawowych błędów ortograficznych	Temat wyczerpany tylko częściowo, usterki w kompozycji, niezbyt bogate słownictwo, błędy językowe 3 – 4, do 4 błędów ortograficznych, do 6 błędów interpunkcyjnych	Mała zgodność z tematem, brak spójności, powierzchowne ujęcie tematu, chaos w układzie treści, ubogie słownictwo, liczne błędy językowe, do 7 błędów interpunkcyjnych, błędy ortograficzne

Klasa V Gramatyka	Bardzo dobry	Dobry	Dostateczny	Dopuszczający
Wypowiedzi	Uczeń samodzielnie buduje i rozpoznaje w tekście wypowiedzi oznajmujące, pytające, rozkazujące, tworzy wypowiedzenia nierozwinięte i rozwinięte, rozpoznaje podmiot i orzeczenie oraz ich grupy; rozróżnia wyrazy określone i określające; odróżnia wypowiedzenia pojedyncze i złożone	Buduje i rozpoznaje wypowiedzenia o różnym celu; rozpoznaje podmiot i orzeczenie, ich grupy; wyrazy nadrzędne i podrzędne,	Buduje wypowiedzenia pojedyncze i złożone o różnym celu; potrafi rozwinąć wypowiedzenie pojedyncze; wskazuje wyraz nadrzędny i podrzędny	Buduje wypowiedzenia, nie zawsze wyznacza ich granice; nie zawsze prawidłowo wskazuje podmiot i orzeczenie (pomoc nauczyciela)
Czasowniki	Samodzielnie rozpoznaje czasowniki, określa i tworzy osoby i liczby czasownika, używa poprawnych form; rozróżnia formy osobowe i nieosobowe; tworzy formy czasów (teraźniejszego, przeszłego i przyszłego; tworzy i rozpoznaje formy rodzaju	Rozpoznaje czasowniki i ich formy; tworzy formę osoby, liczby, czasu i rodzaju,	Nie zawsze rozpoznaje czasowniki i ich formy	Uczeń odróżnia części mowy na konkretach, określa ich formy z pomocą nauczyciela
Rzeczowniki	Samodzielnie wskazuje rzeczowniki w tekście; odróżnia rzeczowniki nazywające osoby, rzeczy, rośliny, zwierzęta, zjawiska; odróżnia rzeczowniki własne i pospolite, określa formę, liczbę i rodzaj rzeczownika, tworzy rzeczowniki o znaczeniu przeciwstawnym	Rozpoznaje rzeczowniki, określa ich formy; dopuszczalna pomyłka przy rzeczownikach abstrakcyjnych	Dopuszczalne pomyłki przy określaniu form rzeczownika	Uczeń odróżnia części mowy na konkretach, określa ich formy z pomocą nauczyciela
Przymiotniki	Samodzielnie potrafi określić rzeczownik przymiotnikiem; dostosować formę przymiotnika do rzeczownika; tworzyć przymiotniki o znaczeniu przeciwstawnym	Rozpoznaje przymiotniki, używa poprawnych form	Dopuszczalne pomyłki	Uczeń odróżnia części mowy na konkretach, określa ich formy z pomocą nauczyciela
Przysłówki	Samodzielnie potrafi określać czasownik przysłówkiem; dostrzegać jego nieodmienność; potrafi tworzyć przysłówki odprzymiotnikowe, o znaczeniu bliskoznacznym lub przeciwstawnym; poprawnie pisać „nie” z przysłówkiem,	Rozpoznaje przysłówki; poprawnie pisze „nie” z przysłówkiem,	Dopuszczalne pomyłki	Uczeń odróżnia części mowy na konkretach, określa ich formy z pomocą nauczyciela

Przymyki	Samodzielnie potrafi określać przymiek, dostrzegać jego nieodmienność, tworzyć wyrażenia przymikowe i odpowiednio używać ich w wypowiedziach ustnych i pisemnych.	Rozpoznaje przymyki i wyrażenia przymikowe, używa ich w wypowiedziach ustnych i pisemnych.	Dopuszczalne pomyłki.	Uczeń odróżnia części mowy na konkretach, odnajduje je w tekście z pomocą nauczyciela.
Spójniki	Samodzielnie identyfikuje spójnik, wie, jaką funkcję pełni w wypowiedzeniu, dostrzega jego nieodmienność, potrafi używać spójników zamiennie, by unikać powtórzeń w wypowiedziach pisemnych i ustnych.	Rozpoznaje spójniki, używa ich w wypowiedziach.	Dopuszczalne pomyłki.	Uczeń odróżnia części mowy na konkretach, odnajduje je w tekście z pomocą nauczyciela..

Klasa V	Bardzo dobry	Dobry	Dostateczny	Dopuszczający
Fonetyka	Uczeń zna alfabet, nazywa litery, samodzielnie rozróżnia głoskę i literę; samogłoski i spółgłoski; poprawnie dzieli wyraz na sylaby; dostrzega różnicę w mowie i piśmie w wygłosie; rozróżnia spółgłoski twarde i miękkie; potrafi określić liczbę liter i głosek w wyrazie.	Zna alfabet, nazwy liter; odróżnia głoski i litery, samogłoski i spółgłoski, rozróżnia głoski i litery, poprawnie przenosi wyrazy, poprawnie zapisuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne w wygłosie.	Zna alfabet, nazywa samogłoski, określa liczbę liter w wyrazie, myli się co do liczby głosek, dzieli wyrazy na sylaby.	Zna alfabet, zna samogłoski, dzieli wyrazy na sylaby.

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie V

Klasa V	Bardzo dobry	Dobry	Dostateczny	Dopuszczający
Czytanie	Uczeń samodzielnie dostrzega ogólny sens utworu, temat; ocenia postępowanie bohaterów; określa czas i sytuację mówienia, narratora; podejmuje twórcze działania; bez problemu odczytuje teksty publicystyczne(popularnonaukowe)	Płynnie czyta; obejmuje logiczne następstwo zdarzeń; wskazuje przeżycia i stany psychiczne bohaterów	Wolno czyta; z trudem orientuje się w świecie przedstawionym w utworze	Bardzo wolne tempo czytania; zrozumienie tekstu po zastanowieniu się bądź powtórnym przeczytaniu tekstu
Pisanie	Czytelne, staranne pismo; właściwa kompozycja form wypowiedzi; przejrzysty, komunikatywny język, bogate słownictwo; samodzielne wnioskowanie, właściwa argumentacja; bezbłędnie stosuje zasady ortograficzne	Rozumie temat, chwilami brak zgodności z tematem; zna cechy wypowiedzi pisemnej; właściwa kompozycja; nieliczne błędy ortograficzne	Niestaranny zapis; błędy w kompozycji, brak akapitów, skreślenia, błędy ortograficzne,	Niestaranne pismo, niewłaściwe rozmieszczanie w liniach, na stronie, liczne błędy ortograficzne, językowe
Mówienie	Chętnie wypowiada się pełnymi logicznymi zdaniami; trafnie argumentuje, ma własny sąd, polemizuje; powołuje się na samodzielnie przeczytaną lekturę; mówi poprawną polszczyzną	Słucha i prowadzi dialog z innymi; dobrze wypowiada swoje zdanie; potrafi skomentować zjawiska, fakty	Odpowiada na konkretne pytania, buduje wypowiedzi kilkuzdaniowe; zdania konstruuje poprawnie, logicznie	Mówi na tematy związane z bliskim otoczeniem; wypowiada się nieskładnie; ubogie słownictwo

Klasa V	Bardzo dobry	Dobry	Dostateczny	Dopuszczający
Odbiór tekstów - słuchanie, rozumienie	Koncentracja, skupienie przy odbiorze tekstu; pełne rozumienie tekstu, odczytanie intencji autora; określa przyczyny i skutki wydarzeń; wypowiada swój sąd o zjawisku, problemie	Uważnie śledzi przebieg akcji, potrafi zapytać o fragmenty niezrozumiałe; próbuje przedstawić swoje stanowisko	Nie zawsze wszystko w tekście rozumie, wymaga dodatkowych objaśnień, wypowiedzi	Nie słucha uważnie, gubi wątki, wymaga szczegółowych objaśnień i interpretacji zjawisk
Wyrazy – odmiana i budowa	Przyswaja wiedzę o budowie wyrazu; korzysta ze słowników; rozpoznaje formy różnych części mowy, umie wykorzystać swoją wiedzę	Zna części mowy, potrafi je poprawnie zastosować; zna budowę słowa (temat, końcówka)	Zna części mowy, ale myli się w określaniu form; poprawnie stosuje nowo poznane formy (np. tryby)	Nie potrafi odróżnić niektórych części mowy – nazywa tylko najprostsze
Wypowiedzenia	Buduje różne typy wypowiedzeń, posługuje się właściwymi rodzajami zdań w celu uzyskania spójności wypowiedzi; odróżnia rodzaje wypowiedzeń; właściwie stosuje znaki interpunkcyjne	Prawidłowo buduje zdania, trafnie nazywa związki wyrazowe; buduje zdania niezbyt rozwinięte, ale poprawne	Odróżnia rodzaje zdań, lecz nie potrafi ich świadomie stosować w wypowiedziach; popełnia błędy w ich określaniu	Odróżnia tylko podstawowe zdania (zdania pojedyncze, złożone); nie zawsze poprawnie je buduje
Czytanie tekstów, lektur	Z zainteresowaniem sięga po utwory spoza kanonu lektur; bardzo dobra znajomość tekstów; cytowanie fragmentów potrzebnych do argumentacji	Chętnie czyta lektury; poprawnie korzysta z lektury na lekcji	Znajomość tekstów niepełna, częściowe dostrzeżenie problemów	Niechętnie czyta (woli streszczenia, filmy), nie dostrzega problemów zawartych w tekście

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie VI

Klasa VI	Bardzo dobry	Dobry	Dostateczny	Dopuszczający
Czytanie	Uczeń czyta dla przyjemności różne teksty, także spoza kanonu lektur; opiniuje je samodzielnie; określa świat przedstawiony, narratora; cytuje odpowiednie fragmenty potrzebne do argumentacji; w głośnym czytaniu właściwa intonacja, siła, barwa i tempo	Wykazuje się znajomością tekstów i lektur, wskazuje fragmenty ważne dla poruszanych problemów; dobre tempo czytania, uchybienia dykcji	Z trudem czyta lektury, słabo orientuje się w świecie przedstawionym; zna pobieżnie tekst; wolne tempo czytania, właściwe przestankowanie	Niechętnie czyta zadane teksty, słabe rozumienie (lektury poznaje poprzez film, streszczenie); sylabizuje, płynnie czyta zadane teksty
Pisanie	Odróżnia specyfikę tekstu pisanego od tekstu mówionego, dba o kompozycję, przestrzega form odpowiednio do treści; samodzielnie potrafi wprowadzić odpowiednie cytaty z różnych źródeł dla uzasadnienia własnych sądów; bogactwo słownictwa; pisze poprawnie pod względem językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym; pisze starannie, estetycznie, właściwie stosuje akapity,	Rozumie sens tematu, posługuje się właściwą formą wypracowania, dozwolone są uchybienia w zgodności z tematem; czasem popełnia błędy ortograficzne, pismo wyraźne	Słabe rozwinięcie tematu, błędy w kompozycji pracy, posługuje się prostymi formami, brak akapitów; pismo niezbyt staranne, skreślenia; czasem błędy ortograficzne i językowe	Nie zawsze pisze na temat; posługuje się prostym językiem mówionym; ma problemy z kompozycją pracy; niestaranne pismo, liczne błędy ortograficzne, językowe i interpunkcyjne
Mówienie	Logiczny tok myślenia w wypowiedziach, podejmuje polemikę, chętnie prezentuje efekty swojej pracy; korzysta z różnych źródeł; właściwie interpretuje teksty; posługuje się poprawną polszczyzną	Przekazuje relacje z komentarzem, nawiązuje kulturalny kontakt z innymi	Uczestniczy w rozmowie na łatwe tematy; buduje wypowiedź kilkudzaniową, pojawia się język potoczny	Wypowiada się niechętnie, na tematy dotyczące otoczenia; ubogie słownictwo; buduje krótkie zdania

Klasa VI	Bardzo dobry	Dobry	Dostateczny	Dopuszczający
Odbiór tekstów - słuchanie, rozumienie	Koncentruje uwagę na cudzej wypowiedzi, rozpoznaje intencję mówiącego z intonacji głosu, samodzielnie określa tematykę słyszanego tekstu, podajeszczegóły treści	Uważnie słucha poleceń, informacji, orientuje się w treści	Słucha nie zawsze uważnie, wymaga dodatkowych wyjaśnień	Nie słucha z uwagą, wymaga szczegółowych objaśnień i informacji
Odmiana i budowa wyrazów	Swobodnie korzysta z wiedzy przy poszerzaniu wiadomości o częściach mowy, bez trudu rozpoznaje części mowy i ich formy; wykorzystuje właściwie słowniki	Nazywa i odróżnia części mowy, określa regularne formy, stosuje je poprawnie	Zna nazwy części mowy, myli się w ich wskazywaniu i określaniu form	Nazywa najprostsze przykłady części mowy, ma problemy z ich odmianą
Składnia	Samodzielnie odróżnia i nazywa rodzaje wypowiedzeń; potrafi określić budowę zdania pojedynczego i złożonego; właściwie stosuje znaki interpunkcyjne	Niepewnie rozpoznaje trudniejsze przykłady zdań; nieliczne błędy interpunkcyjne	Zna nazwy wypowiedzeń, lecz popełnia błędy w ich określaniu i odróżnianiu	Nie rozpoznaje rodzajów zdań, choć wymienia ich nazwy

